

Qendra e të Drejtave të Punësimit

Si pjesë e premtimit të Kryetarit të Bashkisë për ta bërë Londrën një qytet më të drejtë për të punuar, ne po japim informacione rreth të drejtave të ndryshme të punësimit, plus detaje se çfarë të bëni nëse keni probleme në punë.

Përmbajtja

Shënim për përkthimin	2
Cilat janë të drejtat e punës?	3
Unë jam i/e shqetësuar se nuk kam të drejta punësimi për arsye të statusit tim të imigracionit	3
Ku mund të marr këshilla të përgjithshme për të drejtat e punësimit?	8
Koronavirusi	12
Trajtimi në mënyrë të barabartë	21
Paga dhe pensionet	29
Humbja e punës tuaj	35
Familjet dhe prindërit	41
Koha e pushimit nga puna	47
Orari i punës dhe kushtet	51

MAYOR OF LONDON

Shënim për përkthimin

Ky udhëzues është përkthyer në gjuhën tuaj nga anglishtja. Disa nga burimet për të cilat kemi ofruar lidhje janë në dispozicion vetëm në anglisht. Nëse dëshironi t'i lexoni ato, Google Translate ofron një shërbim ku mund të përktheni një faqe të tërë. Hapni një shfletues në internet dhe shkoni te translate.google.com. Në kutinë e tekstit në të majtë, shkruani të gjithë URL-në (përfshirë <http://>) të faqes në internet që doni të shihni. Në të djathtë, zgjidhni gjuhën në të cilën dëshironi të shihni faqen e internetit. Faqja e internetit e përkthyer do të shfaqet dhe ju mund të shfletoni të gjithë faqen në atë gjuhë duke klikuar lidhjet aty - për sa kohë që qëndroni brenda ndërfaqes Google Translate.

Ju lutemi kini kujdes që shërbimi Google Translate nuk është 100% i saktë dhe nuk mund të mbështeteni tek ai përpërkthimin e saktë të informacionit juridik. Nëse keni një problem kompleks për të cilin nuk gjeni përgjigjen në këtë dokument është mirë që të vizitoni një qendër këshillimi për ballë për ballë ose të telefononi në linjën telefonike Acas në 0300 123 1100 e cila është e hapur nga ora 8 e mëngjesit deri në ora 6 pasdite, nga e hëna në të premte dhe mund t'ju ndihmojë në çdo gjuhë. Një hartë interaktive dhe lista e qendrave të këshillimit, përfshirë informacionin nëse qendrat ofrojnë shërbime të përkthimit, janë në dispozicion më poshtë. Nëse qendra juaj lokale nuk ofron shërbime të përkthimit, shumica do të jenë të kënaqur që ju të sillni me vete një mik ose një anëtar të familjes për të përkthyer për ju.

Cilat janë të drejtat e punësimit?

Në Mbretërinë e Bashkuar ka ligje të bëra nga qeveria që ju mbrojnë në punë. Këto quhen **të drejtat ligjore të punësimit (statutory employment rights)**. Personi për të cilin mund të punoni mund t'ju japë të drejta shtesë si pjesë e kontratës ose marrëveshjes tuaj. Këto quhen **të drejtat e punës me kontratë (contractual employment rights)**.

A kam të drejta punësimi?

Të gjithë ata që punojnë në MB kanë disa të drejta punësimi. Nuk ka rëndësi se nga vjen apo çfarë pune bën.

Të drejtat e kontratës që keni duhet të jenë të shkruara në kontratën tuaj (nëse keni një të tillë). Numri i të drejtave ligjore që keni varet nga diçka që quhet **statusi juaj i punësimit (employment status)**. Kjo vendoset nga lloji i marrëveshjes ose kontratës që keni me personin për të cilin punoni.

Jam i shqetësuar se nuk kam të drejta punësimi për shkak të statusit tim të imigracionit

Statusi juaj i imigracionit mund të ndikojë mbi të drejtat tuaja të punësimit.

MAYOR OF LONDON

Nëse keni nevojë për këshilla mbi statusin tuaj të imigracionit, ne kemi krijuar një [hartë interaktive dhe një listë të shërbimeve të imigracionit dhe këshillave](#).

Nëse nuk merrni fonde publike (no recourse to public funds) dhe keni nevojë për të marrë ndihmë për mbështetje financiare dhe strehimi, [rrjeti NRPF](#) ju ndihmon të kontrolloni se çfarë mbështetje mund të merrni nga qeveria.

Nëse jeni një qytetar i BE-së dhe keni nevojë për këshilla për të qëndruar në Mbretërinë e Bashkuar pas Breksitit, vizitoni [Qendrën e londinezëve të BE-së](#) të Kryetarit të Bashkisë.

Cili është statusi im i punësimit?

Tri llojet kryesore të statusit të punësimit janë:

1. Punonjës/e (Employee)
2. Punëtor/e (Worker)
3. I/e vetëpunësuar (Self-employed)

Mund të jetë shumë e vështirë të përcaktoni se cili është statusi juaj i punësimit - por është shumë e rëndësishme të dini në mënyrë që të kuptoni se çfarë të drejtash keni.

Ju mund të gjeni statusin tuaj të punësimit në [në faqen e internetit të Kongresit të Sindikatave \(Trades Union](#)

MAYOR OF LONDON

Congress) Është në dispozicion në 13 gjuhë të ndryshme.

Qendra e të Drejtave të Punës gjithashtu ka një mjet për t'ju ndihmuar të gjeni statusin tuaj të punësimit dhe çfarë të drejtash keni.

Cilat janë të drejtat e mia?

Ne kemi bashkuar shumë informacione të dobishme për një gamë të gjerë të të drejtave të ndryshme të punësimit, përfshirë:

- **Trajtimi në mënyrë të barabartë** - diskriminim dhe ngacim, mbrojtje për kallëzuesit, e drejta për t'u anëtarësuar në një sindikatë, skllavëria moderne
- **Të drejtat kur humbni punën tuaj** - pagesa e shkurtimit, mbrojtje nga largimi i padrejtë, periudhat e njoftimit dhe pagesa, TNMP (Transferimi i Ndërmarrjeve (Mbrojtja e Punësimit)).
- **Paga dhe pensionet** - Paga minimale kombëtare ose rroga e jetesës, zbritje të paligjshme nga paga juaj, pagesa të pagave të listuara, pension në vendin e punës
- **Të drejtat për familjet dhe prindërit** - pushimi dhe pagesa e lehonisë, leja dhe pagesa e atësisë, leja

MAYOR OF LONDON

---

dhe pagesa e përbashkët e prindërve, leja e birësimit dhe pagesa

- **Orari i punës dhe kushtet** - pushime të shkurtra çlodhjeje, shëndeti dhe siguria, e drejta për të kërkuar punë fleksibël, orët e punës
- **Marrja e pushimeve nga puna** - leja dhe pagesa për sëmundje, leja vjetore ose pagesa e lejes për pushimet, koha e pushimit për urgjencat

Si mund të merreni me një problem në punë?

Nëse keni një problem në punë ka shumë gjëra që mund të bëni për të provuar dhe zgjidhur atë vetë. Disa nga gjërat që ju mund të bëni kanë afate kohore të rrepta, kështu që mund të jetë e rëndësishme të veproni shpejt.

Zyra e Këshillave për Qytetarët (Citizens Advice) kanë disa këshilla të mira në faqen e tyre të internetit për hapat që mund të ndërmerri për të trajtuar problemet në punë .

Një nga mënyrat më të mira për të ndihmuar në trajtimin e një problemi në punë është të jesh pjesë e një sindikate (Trade Union). Në përgjithësi sindikatat nuk janë në gjendje të ndihmojnë për një problem që ka ndodhur para regjistrimit me ta. **Gjeni sindikatën e duhur për ju.**

MAYOR OF LONDON

Nëse po përpiqeni të merreni me problemin vetë, ka shumë vende ku mund të merrni më shumë ndihmë.

Para se të kontaktoni cilindo për mbështetje, është e rëndësishme të keni sa më shumë informacion të jetë e mundur. Është e dobishme nëse i keni të shtypura këto informacione, nëse mundeni. Ju mund ta bëni këtë në bibliotekën tuaj lokale. Gjërat që ju nevojiten përfshijnë:

- një përshkrim i problemit që keni
- një afat kohor i hollësishëm i diskriminimit dhe ngacmimit që keni përjetuar
- një kopje e kontratës tuaj të punës (nëse keni një)
- një kopje e ndonjë pagese të fundit (nëse i keni ato)
- një kopje e çdo letre ose emaili midis jush dhe personit që punoni që lidhet me problemin që keni
- detaje të çdo bisede rreth problemit që keni pasur me personin për të cilin punoni

Ku mund të marr këshilla të përgjithshme për të drejtat e punës?

Përmes telefonit ose postës elektronike

- nëse doni më shumë informacione të përgjithshme në lidhje me të drejtat e punësimit, mund të telefononi linjën ndihmëse telefonike të Acas në **0300 123 1100**. Është e hapur nga ora 8 e mëngjesit deri në orën 6 të pasdites, nga e hëna në të premte dhe mund t'ju ndihmojë në çdo gjuhë. Nëse keni një dëmtim të dëgjimit ose të të folurit, mund të përdorni shërbimin e tyre Relay Text **18001 0300 123 1100**. Ata gjithashtu mund të jenë në gjendje t'ju ndihmojnë për të zgjidhur problemin me personin për të cilin punoni. Ky quhet ndërmjetësim.
- nëse jeni me aftësi të kufizuara dhe dëshironi këshilla për të drejtat tuaja të punësimit, mund të kontaktoni Shërbimin Ligjor për Personat me Aftësi të Kufizuara (DLS) në **0207 791 9800** ose email advice@dls.org.uk.
- Familjet që punojnë janë një organizatë bamirëse kombëtare që ofron këshilla

MAYOR OF LONDON

---

falas për prindërit dhe kujdestarët. Ju mund të [vizitoni faqen e tyre të internetit për më shumë informacion](#), të dërgoni email te linja e tyre ndihmëse falas advice@workingfamilies.org.uk (ata synojnë të përgjigjen brenda pesë ditësh pune) ose të telefononi **0300 012 0312** (aktualisht është e hapur të hënën 03:00 - 17:00, të martën dhe të enjten 12 - 02:00)

- nëse jeni anëtar i një sindikate, mund t'i kontaktoni drejtpërdrejt për këshilla
- nëse keni nevojë për shërbime të specializuara të ndihmës telefonike ose email lidhur me një çështje të veçantëp.sh. diskriminimi, mund të gjeni lidhje faqesh interneti më poshtë në seksionin përkatës për atë çështje.

Këshilla ballë për ballë

Ne kemi krijuar një [hartë të qendrave të këshillave në Londër](#) për t'ju ndihmuar të zbuloni se ku mund të vizitoni dikë për të marrë ndihmë me të drejtat për punëtorët me kohë të pjesshme. Ne gjithashtu i kemi dhënë [detajet e tyre në një listë](#). Shumë prej tyre japin këshilla përmes telefonit ose përmes postës elektronike,

MAYOR OF LONDON

---

dhe disa ofrojnë shërbime përkthimi. Nëse qendra juaj lokale nuk ofron shërbime përkthimi, shumica do të jenë të kënaqur që ju të sillni me vete një mik ose një anëtar të familjes për të përkthyer për ju.

Është e rëndësishme të mbani mend që disa vende mund të jenë në gjendje vetëm t'ju ndihmojnë:

- me gjëra të caktuara si këshilla të përgjithshme ose plotësimin e formularëve
- nëse jetoni ose punoni afër tyre (p.sh. ju duhet të jetoni në të njëjtën bashki)
- nëse vini nga vende të caktuara ose prejardhje (p.sh. ju vini nga Evropa Lindore ose Qendrore)
- nëse nuk fitoni shumë ose keni vështirësi me paratë
- nëse i keni telefonuar ata së pari për të bërë një takim

Sigurohuni që të kontrolloni detajet në listën tonë të qendrave përpara se të vizitoni në mënyrë që të gjeni vendin e duhur për t'ju ndihmuar me problemin tuaj.

Çfarë po bën Kryebashkiaku për ta bërë Londrën një vend më të mirë për të punuar?

MAYOR OF LONDON

Kryetari i Bashkisë premtoi ta bëjë Londrën një qytet më të drejtë kur ai u zgjodh dhe një pjesë e madhe e kësaj po sigurohet që të gjithë ata që punojnë në Londër të trajtohen mirë nga personi për të cilin punojnë.

Kryetari i Bashkisë po u kërkon bizneseve dhe kompanive në Londër që të regjistrohen te **Standardi i Mirë i Punës (Good Work Standard)** gjë që i bën ata të premtojnë se do të trajtojnë njerëzit që punojnë për ta në mënyrë të drejtë.

Ai gjithashtu dëshiron që të gjithë ata që punojnë në Londër të dinë se cilat janë të drejtat e tyre të punësimit, që ata të tregojnë kur trajtohen keq. Nëse ata po trajtohen në mënyrë të padrejtë, Kryetari i Bashkisë dëshiron t'u tregojë njerëzve ku mund të marrin ndihmë dhe mbështetje për të bërë diçka në lidhje me të.

Koronavirusi dhe të drejtat e punësimit

Nëse puna ose të ardhurat tuaja janë prekur nga koronavirus, është e rëndësishme të jeni të vetëdijshëm për të drejtat tuaja të punësimit. Nëse ju është dashur të merrni pushim nga puna, orët tuaja të punës janë zvogëluar ose keni humbur punën tuaj, ju mund t'ju takojnë të drejta pune ose mbështetje tjetër që mund t'ju ndihmojë gjatë kësaj periudhe.

Të drejtat e punës që keni varen nga statusi juaj i punës. Është e rëndësishme që së pari të qartësoni statusin tuaj të punësimit në mënyrë që të kuptoni se çfarë të drejtash keni.

Informacioni në këtë dokument është i saktë qysh nga data 13 maj 2020. Ju lutemi kontrolloni faqen e internetit të qeverisë për informacionin më të fundit.

Nëse jeni i shqetësuar për sigurinë në punë

Qeveria këshillon që ju duhet të punoni nga shtëpia, vetëm nëse nuk është e mundur për ju të bëni këtë, dhe personi për të cilin punoni duhet të bëjë gjithçka mundet për t'ju ndihmuar të punoni nga shtëpia.

Nëse është e pamundur për ju të punoni nga shtëpia - për shembull nëse punoni në ndërtim ose prodhim - qeveria po ju inkurajon në mënyrë aktive që të shkoni

MAYOR OF LONDON

---

në punë. Personi për të cilin punoni duhet të bëjë gjithçka që është e mundur për t'u siguruar që jeni i sigurt në punë, duke përfshirë masat për t'ju lejuar të praktikoni distancën sociale. Qeveria ka krijuar **udhëzime për punëdhënësit** për t'i ndihmuar ata të mbrojnë njerëzit që punojnë për ta dhe të bëjnë vendin e tyre të punës 'Covid-19 të sigurt'.

Nëse ju kërkohet të shkoni në punë dhe ju mendoni se mund të punoni nga shtëpia, ose mendoni se është e pasigurt për ju që të jeni në vendin tuaj të punës, ose nuk mund të punoni orët tuaja normale sepse keni përgjegjësi kujdesi ndaj njerëzve të afërt, është e rëndësishme që ju të bisedoni me personin për të cilin punoni. Ata duhet të dëgjojnë shqetësimet tuaja. **TUC (Kongresi i bashkimit të sindikatave) ka prodhuar disa udhëzime se çfarë mund të bëni nëse mendoni se vendi juaj i punës nuk është i sigurt.**

Disa njerëz janë **këshilluar nga qeveria të ndërmarrin** hapa shtesë për të shmangur marrjen e virusit. Kjo njihet si mbrojtëse. Nëse jeni duke u mbrojtur sipas këshillave të qeverisë, apo keni nevojë të qëndroni në shtëpi me dikë që po mbrohet, personi që punoni nuk duhet t'ju kërkojë të vini në punë. Pothuajse në të gjitha rastet, personi për të cilin punoni duhet të paguajë akoma. Shihni udhëzimet tona në **për çfarë pagese keni të drejtë nëse jeni i sëmurë ose po mbroheni.**

Mund të jetë diskriminim i kundërligjshëm nëse personi për të cilin punoni në mënyrë të paarsyeshme përpiqet t'ju bëjë presion për të shkuar në punë nëse jeni shtatzënë, mbi 70 vjeç ose keni një gjendje

MAYOR OF LONDON

---

shëndetësore që konsiderohet si paaftësi sipas Ligjit për Barazi. **ACAS (Linja e këshillave për ligjin e punësimin) ka disa udhëzime në lidhje me këtë.**

Ju duhet t'i tregoni personit për të cilin punoni ose dikujt tjetër për diçka të keqe që po ndodh në punë, për shembull nëse vendi juaj i punës është i pasigurt. Ky quhet kallëzim. Nëse e bëni këtë, personi për të cilin punoni nuk duhet t'ju trajtojë padrejtësisht ose t'ju largojë ose pushojë nga puna. **Shihni udhëzimet tona për mbrojtjen e kallëzuesve.**

Personi për të cilin punoni nuk mund t'ju detyrojë të punoni duke ju lënduar ose kërcënuar. Nëse nuk doni të punoni për ta, ata duhet t'ju lënë të largoheni. Kjo quhet Skllavëri Moderne. Qeveria ka siguruar **udhëzime për Skllavërinë Moderne dhe koronavirusin**, të cilat përfshijnë këshilla nëse jeni një punëtor shtëpiak ose punëtor kujdesi që jeton me punëdhënësin tuaj. **Shihni udhëzimet tona se çfarë të bëni nëse jeni duke përjetuar Skllavërinë Moderne.**

Nëse keni nevojë të merrni pushim nga puna për shkak të koronavirusit

Nëse jeni **këshilluar nga qeveria të izolohehi** sepse jeni i sëmurë, ose keni nevojë të qëndroni me dikë që

MAYOR OF LONDON

është i sëmurë, dhe ju nuk mund të punoni nga shtëpia, Qeveria thotë se duhet të merrni pagesë për kohën e sëmundjes në shumicën e rasteve.

Jo të gjithë kanë të drejtë të marrin pagesë për sëmundje. **Kontrolloni nëse keni të drejtë për pagesë sëmundjeje.**

Nëse nuk keni të drejtë pagese për të sëmurët sepse nuk fitoni mjaftueshëm, mund të jeni në gjendje të aplikoni për **përfitime, ndihme ekonomike përfshirë Kreditë Universale.**

Nëse jeni duke u mbrojtur ose keni nevojë të qëndroni në shtëpi me dikë që është në mbrojtje, ju gjithashtu mund të jeni në gjendje të merrni pagëse për sëmundje. Nëse ju edhe personi për të cilin punoni, së bashku bini dakord, punëdhënësi juaj mund të jetë në gjendje t'ju vendosë juve në "leje ose pagë lufte", "on Furlough" dhe t'ju paguajë përmes Skemës së Ruajtjes së Punës nga Koronavirusi. **Kontrolloni nëse mund të përfitoni nga Skema e Ruajtjes së Punës nga Koronavirusi.** Mund ta diskutoni këtë me personin për të cilin punoni. Skema e Ruajtjes së Punës nga Koronavirusi do të zgjasë deri në fund të Tetorit 2020 dhe nuk do të ketë ndryshime në mënyrën e funksionimit të saj deri në fund të Korrikut. **Kontrolloni në fagen e internetit të qeverisë për informacionet më të fundit.**

Nëse nuk keni të drejtë pagese për të sëmurët sepse jeni të vetëpunësuar, mund të keni të drejtë nga **Skema e Mbështetjes së të Vetë-Punësuarve me të Ardhura** e qeverisë. Nëse punoni për një kompani por keni status

MAYOR OF LONDON

---

punësimi të vetëpunësuar, kompania për të cilën punoni mund të ketë skemën e vet të pagave për të sëmurët. Mund të ketë kufij për sa kohë ju mund të kërkonti pagën e të sëmurëve nën skemën e kompanisë suaj.

Nëse keni gjendjen e imigracionit 'Pa të drejtë për fonde publike', nuk jeni i kufizuar në marrjen e pagesës së të sëmurëve dhe skemën e mbështjes me të ardhura për të vetëpunësuarit nga qeveria. Nëse nuk keni të drejtë të marrjes së fondeve publike, mund të gjeni më shumë informacion mbi të drejtat tuaja në [fagen e internetit të Rrjetit NRPF](#).

Nëse jeni shtatzënë, mund të keni rrezik më të madh dhe duhet të dilni nga shtëpia vetëm për arsye thelbësore. [Vizitoni Veprimtarinë e Maternitetit](#) për udhëzime mbi të drejtat tuaja të punësimit nëse jeni duke u vetë-izoluar gjatë shtatëzanisë.

Nëse keni munguar në punë sepse jeni duke u vetë-izoluar sipas këshillave të qeverisë, në shumicën e rrethanave mund të merrni një 'shënim izolimi' nga [NHS 111 në internet](#). Ju nuk duhet të shkoni te mjeku.

Nëse keni humbur punë për shkak të koronavirusit

Disa biznese, duke përfshirë baret, restorantet dhe disa dyqane, u është thënë të mbyllen për të ndaluar përhapjen e koronavirusit, edhe të tjerë po hasin vështirësi financiarisht. Nëse personi për të cilin punoni nuk ka më punë të mjaftueshme për ju, mund t'ju kërkojë të ndaloni të shkoni në punë.

MAYOR OF LONDON

Nëse ju dhe personi që punoni së bashku jeni dakord, punëdhënësi juaj mund të jetë në gjendje të ju mbajë në listën e pagave nëse nuk janë në gjendje të operojnë ose nuk kanë punë që ju të bëni për shkak të koronavirusit. Kjo quhet mbajtja "me leje ose pagë lufte". "on Furlough" **Kontrolloni nëse mund të mbuloheni nga Skema e Ruajtjes së Punës nga Koronavirusi** Skema e Ruajtjes së Punës nga Koronavirusi do të zgjasë deri në fund të tetorit 2020 dhe nuk do të ketë ndryshime në mënyrën e funksionimit të saj deri në fund të korrikut. **Kontrolloni në fagen e internetit të qeverisë për informacionet më të fundit. TUC ka udhëzime** në lidhje me të drejtat tuaja sipas Skemës së Ruajtjes së Punës nga Koronavirusi. Ju mund të mbuloheni nga Skema e Ruajtjes së Punës nga Koronavirusi nëse keni çdo lloj kontrate, për shembull, nëse jeni punonjës i agjencisë ose nëse jeni në kontratë me orë zero.

Nëse keni humbur punën tuaj dhe nuk jeni të përfshirë nga Skema e Ruajtjes së Punës nga Koronavirusi, **Këshillimi i Qytetarëve, Citizen Advice** ka disa udhëzime se çfarë mund të bëni.

Nëse ju janë pakësuar orët ose paga juaj është ulur, për shkak të koronavirusit, vizitoni **Shërbimi për Këshilla të Parave**.

Nëse jeni i vetëpunësuar dhe keni humbur biznesin për shkak të koronavirusit, mund të keni të drejtë nga **Skema e Mbështetjes së të Vetë-Punësuarve me të Ardhura** e qeverisë.

Nëse jeni të shqetësuar për të ardhurat tuaja dhe keni nevojë për para urgjentisht, ju mund të jeni në gjendje të kërkonti **ndihma ekonomike përfshirë Kreditë Universale**. Këshilli juaj vendor mund të ketë gjithashtu skema të ndihmës financiare për t'ju ndihmuar.

Nëse keni gjendjen e imigracionit 'Pa të drejtë për fonde publike', mund t'ju duhen udhëzime para se të merrni ndihmën e mirëqenies. Mund të gjeni më shumë informacion mbi **Fletushka e Rrjeteve NRPF**.

Nëse kujdeseni për fëmijë ose të tjerët

Si rezultat i mbylljes së shkollës dhe çerdheve, mund t'ju duhet të kujdeseni për fëmijët ose një të afërm tjetër dhe të mos jeni në gjendje të punoni.

Nëse jeni i punësuar dhe keni fëmijë, personi për të cilin punoni duhet t'ju lejojë të merrni një kohë të caktuar pa pagesë për t'u kujdesur për ata. Ky quhet **pushimi prindëror i papaguar (unpaid parental leave)**.

Nëse nuk mund të punoni sepse duhet të kujdeseni për fëmijët, mund të keni të drejtë për **Skema e Ruajtjes së Punës nga Koronavirusi**. Ju mund ta diskutoni këtë me punëdhënësin tuaj.

Familjet që punojnë ka udhëzime në lidhje me të drejtat tuaja për kohën e duhur për t'u kujdesur për të tjerët.

MAYOR OF LONDON

Nëse keni nevojë për këshilla të mëtejshme

Shumica e qendrave të këshillave në Londër nuk ofrojnë më këshilla ballë për ballë. Disa mund t'ju japin këshilla në lidhje me telefonin ose internetin. [Këtu është një hartë interaktive](#) e qendrave të këshillave në Londër. [Ne gjithashtu kemi dhënë detajet e tyre në një listë.](#) Shikoni në faqen e internetit të secilës qendër këshilluese për detaje nëse mund të ofrojnë këshilla telefonike.

Nëse keni nevojë të diskutoni për një problem në punë, telefononi në linjën telefonike [ACAS](#) në numrin 0300 123 1100.

Ekzistojnë organizata të specializuara që mund të ofrojnë mbështetje të përshtatshme për londinezët që nuk janë nga Mbretëria e Bashkuar. [Zërat e Bashkuar të Botës \(United Voices of the World\)](#), [Qendra për të Drejtat e Punës \(Work Rights Centre\)](#), [Qendra e Burimeve të Evropës Lindore \(East European Resource Centre\)](#) dhe [Shërbimi i të Drejtave të Grave të Amerikës Latine \(Latin American Women's Rights Service\)](#) mund të ofrojnë mbështetje përmes telefonit në gjuhë të ndryshme. Ne gjithashtu kemi [një faqe mbështetëse për shtetasit jo-britanik](#) me më shumë këshilla dhe udhëzime.

Nëse shpërthimi i COVID-19 ju ka bërë që të merrni pushim nga puna ose keni zvogëluar të ardhurat tuaja, mund të jetë jashtëzakonisht stresuese. Si rezultat, ju mund të përjetoni ankth të shtuar, gjendje shpirtërore të ulët ose depresion. Ekzistojnë [burime dhe](#)

MAYOR OF LONDON

---

mbështetje në dispozicion përmes Thrive London që mund t'ju ndihmojë.

Nëse të ardhurat tuaja janë pakësuar gjatë shpërthimit të COVID-19, ju mund të dëshironi të plotësoni një formular buxheti. Bamirësia Paraja dhe Shëndeti Mendor ka **krijuar një formular** i cili ju lejon të vendosni të gjitha të ardhurat dhe shpenzimet tuaja për të kuptuar më mirë se si ulja e të ardhurave do të ndikojë tek ju.

Gjithashtu ato kanë edhe **mbështetje dhe udhëzime** te metejshme mbi shëndetin mendor dhe paratë gjatë pandemisë së koronavirusit.

Nëse keni nevojë për ndihmë të mëtejshme për të kuptuar dhe adresuar ndryshimet në të ardhurat tuaja, Politika në Praktikë ka **një listë me FAQ (pyetje të bëra shpesh) dhe një bisedë në internet**.

TUC ka një seri **webinars (seminare të realizuara në internet)** që mbulon çështjet rreth koronavirusit dhe punës.

Trajtimi në mënyrë të barabartë

Ekzistojnë një numër i të drejtave që sigurojnë që të trajtoheni në mënyrë të barabartë në vendin ku punoni.

Është e rëndësishme të mbani mend se disa nga këto të drejta vlejnë vetëm për njerëzit me një status të caktuar punësimi (si një **punonjës**, ose një **punëtor**).

Trajtim i barabartë

Diskriminimi dhe ngacmimi

Personi për të cilin punoni nuk mund t'ju trajtojë ndryshe për arsye të:

- moshës tuaj
- keni aftësi të kufizuara
- jeni transeksual
- jeni i martuar ose keni një partner/e civil/e
- jeni shtatzënë ose nuk jeni në punë sepse kohët e fundit keni pasur një fëmijë

MAYOR OF LONDON

- racës tuaj, përfshirë ngjyrën tuaj, kombësinë ose origjinën etnike/kombëtare
- fesë, besimit ose mungesës së fesë/besimit tuaj
- gjinisë tuaj
- orientimit tuaj seksual

Nëse ata veprojnë kështu, ata mund të jenë duke shkelur ligjin. Ky quhet **diskriminim (discrimination)**. Ata gjithashtu nuk mund t'ju bëjnë të ndiheni jo rehat, të frikësuar, të degraduar ose të krijojnë një mjedis armiqësor për ju bazuar në sa më sipër. Ky quhet **ngacmim (harassment)**.

Kjo përfshin **ngacmim seksual (sexual harassment)**, që është çdo sjellje seksuale që ju bën të ndiheni të paretshëm, të frikësuar, degraduar apo krijon një mjedis të ashpër për ju.

Punonjësit dhe **punëtorët** mbrohen nga diskriminimi dhe ngacmimi. Ju gjithashtu mund të jeni i mbrojtur nëse jeni i vetëpunësuar.

Unë mendoj se mund të kem një problem me diskriminimin ose ngacmimin

Ka informacion më të detajuar në lidhje me diskriminimin dhe ngacmimin në faqen internetit të

Komisionit të Barazisë dhe të Drejtave të Njeriut (Equality and Human Rights Commission).

Ekziston gjithashtu një mjet kontrollues në faqen e internetit të Këshillave të Qytetarëve që mund t'ju ndihmojnë të kuptoni nëse po trajtoheni ndryshe.

Të drejtat tuaja nëse punoni me kohë të pjesshme

Puna me kohë të pjesshme

Shumicën e kohës, personi për të cilin punoni nuk mund t'ju trajtojë ndryshe, nëse punoni për ta me kohë të pjesshme. Ata duhet t'ju japin të njëjtat të drejta si dikush që punon për ta me kohë të plotë.

Të drejtat e punës me kohë të pjesshme janë për **punonjësit** dhe **punëtorët** vetëm.

Unë mendoj se jam duke u trajtuar ndryshe sepse punoj me kohë të pjesshme:

Ka më shumë informacion mbi të drejtat për punëtorët me kohë të pjesshme në faqen e internetit të **qeverisë**.

Raportimi i diçkaje të keqe në punë

MAYOR OF LONDON

Mbrojtje për kallëzuesit (whistleblowers)

Ndonjëherë ju mund të keni nevojë t'i tregoni personit për të cilin punoni ose dikujt tjetër për diçka të keqe që po ndodh në punë e cila mund të prekë shumë njerëz ose publikun e gjerë. Ky quhet **kallëzim (whistleblowing)**.

Nëse e bëni këtë, personi për të cilin punoni nuk duhet t'ju trajtojë padrejtësisht ose t'ju largojë ose pushojë nga puna.

Të drejtat e kallëzuesit janë vetëm për **punonjësit** dhe **punëtorët**.

Unë mendoj se jam trajtuar padrejtësisht për shkak të kallëzimit

Ka më shumë informacion në lidhje me mbrojtjen për kallëzuesit në **[në faqen e internetit Protect](#)**. Ata janë një bamirësi që ofron mbështetje dhe këshilla konfidenciale për kallëzuesit.

Mbrojtja nga dhuna, kërcënimet ose sjellja kontrolluese

Sklavëria Moderne (Modern Slavery)

Personi për të cilin punoni nuk mund t'ju detyrojë të punoni duke ju lënduar ose kërcënuar. Nëse nuk doni të

MAYOR OF LONDON

---

punoni për ta ata duhet t'ju lënë të largoheni. Nëse nuk veprojnë kështu, ata mund të shkelin ligjin. Kjo quhet **Skllavëri Moderne**.

Skllavëria Moderne është vepër penale. Kjo do të thotë **të gjithë janë të mbrojtur** pa marrë parasysh se cili është statusi i punësimit ose statusi i imigracionit.

Si t'i kuptoj shenjat e Skllavërisë Moderne?

Ka më shumë informacion në lidhje me shenjat e Skllavërisë Moderne në faqen e internetit të [Linjës Ndihmëse për Skllavërinë Moderne](#) e cila drejtohet nga organizata bamirëse Unseen.

Ka gjithashtu informacion më të dobishëm në [në faqen e internetit të Policisë Metropolitane](#) .

Si ta raportoj skllavërinë moderne?

Nëse jeni të shqetësuar që ju ose dikush që e njihni është viktimë e Skllavërisë Moderne, ka shumë mënyra të ndryshme për ta raportuar atë:

- mund të telefononi në Linjën e Shërbimit të Skllavërisë Moderne (Modern Slavery Helpline) në 08000 121 700 për këshilla. Nuk jeni të detyruar t'u tregoni atyre emrin tuaj. Është e hapur 24 orë në ditë, 365 ditë në vit. Ka më shumë informacion në

MAYOR OF LONDON

---

lidhje me **fagen e internetit të Linjës Ndhmëse të Skllavërisë Moderne** për mënyra të tjera për të cilat mund të merrni ndihmë ose këshilla:

- ju mund të raportoni Skllavërinë Moderne në Policinë Metropolitane duke telefonuar 101 ose duke përdorur **formularin e tyre online**.
- nëse ka të bëjë me industrinë e produkteve të freskëta, kontaktoni **Autoritetin e Gangmasterëve dhe Abuzimit të Punës**.
- nëse është një urgjencë ose ka një krim që po ndodh telefononi **999**.
- ju mund të raportoni Skllavërinë Moderne në mënyrë anonime duke thirrur Crimestoppers në **0800 555 111** .

Anëtarësimi te një sindikatë (Trade Union)

E drejta për t'u anëtarësuar në një sindikatë

Personi për të cilin punoni nuk mund t'ju trajtojë ndryshe nëse jeni anëtar i një sindikate ose dëshironi të anëtarësoheni në një. Po ashtu nuk ka rëndësi se në cilën sindikatë jeni anëtar.

E drejta për t'u anëtarësuar në një Sindikatë është vetëm për **punonjësit** dhe **punëtorët**.

MAYOR OF LONDON

Çfarë janë sindikatat?

Një sindikatë është një organizatë e përbërë nga punëtorë që i bën njerëzit për të cilët punoni t'ju trajtojnë më mirë. Nëse bëheni anëtar i një sindikate, ata mund të jenë në gjendje t'ju ndihmojnë nëse keni një problem në punë. Është e rëndësishme të mbani mend se ata nuk mund të ndihmojnë me një problem që e keni tashmë, vetëm ato të rejtat që fillojnë pasi të jenë anëtarësuar në sindikatë. Nëse nuk fitoni shumë para mund të mos keni nevojë të paguani shumë për t'u anëtarësuar në një sindikatë.

Ka më shumë informacione të përgjithshme për sindikatat te [faqja e internetit e Kongresit të sindikatave \(Trades Union Congress\)](#).

Nëse jeni të interesuar të futeni në një sindikatë provoni të përdorni [mjetin online TUC](#) të për të kërkuar një sindikatë.

Unë mendoj se jam trajtuar ndryshe sepse jam anëtar i sindikatës

Ka më shumë informacion mbi të drejtën tuaj për t'u anëtarësuar në një sindikatë në [në faqen e internetit të geverisë](#).

MAYOR OF LONDON

Ku mund të marr këshilla të specializuara për trajtimin në mënyrë të drejtë dhe të barabartë?

Nëpërmjet telefonit ose postës elektronike

- nëse doni të merrni ndihmë ose këshilla për diskriminimin ose ngacmimin, mund të telefononi Shërbimin Këshillimor dhe Mbështetës për Barazi (Equality Advisory and Support Service) në **0808 800 0082** ose në tekstin telefonik **0808 800 0084**.
- nëse merrni ndihma sociale ose keni të ardhura të ulëta dhe doni këshilla në lidhje me diskriminimin, mund të telefononi zyrën e Këshillave Ligjore të Komunitetit (Community Legal Advice) **0345 345 4345**.
- nëse mendoni se jeni trajtuar padrejtësisht sepse ju ose partneri juaj keni pasur ose adoptuar një fëmijë mund të telefononi Aksionin e Maternitetit në **0808 802 0029**.
- nëse jeni me aftësi të kufizuara dhe dëshironi këshilla për të drejtat tuaja të punësimit, mund të kontaktoni Shërbimin Juridik për personat me Aftësi të Kufizuara (Disability Law Service) më tutje **0207 791 9800** Ose dërgoni email tek advice@dls.org.uk.

MAYOR OF LONDON

- nëse doni këshilla në lidhje me mbrojtjen e kallëzuesve, mund të telefononi bamirësinë Protect **020 3117 2520**. Nuk jeni të detyruar t'u tregoni atyre emrin tuaj. Mund të mësoni më shumë rreth Protect [në faqen e tyre të internetit](#) përfshirë mënyra të tjera për t'i kontaktuar ata.
- nëse jeni anëtar i një sindikate, mund t'i kontaktoni drejtpërdrejt për këshilla.
- nëse jeni grua dhe doni këshilla për ligjin e ngacmimit seksual, mund të kontaktoni Linjën e këshillave juridike falas për të drejtat e grave në punë ndaj ngacmimeve seksuale **020 7490 0152**.

Pagat dhe pensionet

Ekzistojnë një numër i të drejtave që sigurohen që punëdhënësi juaj ju paguan shumën e duhur të parave për punën që bëni dhe ju ndihmon të kurseni për pensionin tuaj.

Është e rëndësishme të mbani mend se disa nga këto të drejta vlejnë vetëm për njerëzit me status të caktuar punësimi (si një **punonjës** , ose një **punëtor** .

Sa duhet të paguhem për çdo orë?

MAYOR OF LONDON

Paga minimale kombëtare dhe paga kombëtare e jetesës

Zakonisht personi për të cilin punoni duhet t'ju paguajë një shumë të caktuar parash për çdo orë që punoni.

Se sa merrni është e ndryshme në varësi të moshës tuaj. Nëse jeni nën 25 vjeç quhet **Paga minimale kombëtare (National Minimum Wage)**. Nëse jeni mbi 25 vjeç quhet **Paga Kombëtare e Jetesës (National Living Wage)**.

Kjo shumë vendoset nga qeveria dhe ata e ndryshojnë atë çdo Prill. **Shihni normat e fundit.**

Paga minimale kombëtare dhe paga kombëtare e jetesës janë vetëm për **punonjësit** dhe **punëtorët**.

Unë mendoj se jam duke marrë më pak se Paga minimale apo e jetesës.

Ka disa këshilla të mira dhe një mjet të dobishëm të **faqja e internetit My Pay London** për të kontrolluar nëse po paguheni me shumën e duhur. Faqja e internetit drejtohet nga organizata bamirëse Group Action Action.

Nëse jeni duke bërë një praktikë, sa paguani varet nga statusi juaj i punës. Ka informacion të dobishëm në **faqja**

MAYOR OF LONDON

---

e internetit të qeverisë se çfarë të drejtash keni nëse jeni praktikant.

Sigurimi që paga juaj është shuma e duhur

Zbritjet e paligjshme

Personi për të cilin punoni lejohet të marrë para nga paga juaj për disa gjëra, siç janë taksat ose kostot për të cilat keni rënë dakord kur filluat punën. Këto duhet të jenë në kontratën tuaj (nëse keni një të tillë).

Nëse ata marrin para për ndonjë arsye tjetër ose nuk ju paguajnë fare, ata mund të shkelin ligjin.

Kjo quhet **zbritje të paligjshme (unlawful deductions)**.

Të drejtat që ju mbrojnë nga zbritjet e paligjshme janë vetëm për **punonjësit** dhe **punëtorët**.

Kam një problem me zbritjet e paligjshme

Ka më shumë informacion te **faqja e internetit të qeverisë** në lidhje me atë që punëdhënësi juaj a mundet apo jo të heqë pagat tuaja.

Ka gjithashtu disa këshilla të mira dhe një mjet të dobishëm në **faqen e internetit My Pay London** për të kontrolluar nëse po paguheni me shumën e duhur. Faqja

e internetit drejtohet nga organizata bamirës Legal Action Group.

E drejta për informacion të shkruar në lidhje me pagën tuaj

Pagesat ose deklaratat e ndara në zëra

Nëse e kërkonti atë, personi për të cilin punoni duhet të shkruaj se sa para keni fituar që nga koha e fundit që ju kanë paguar.

Ata gjithashtu duhet të shkruajnë se sa para kanë hequr nga paga tuaj për gjëra të tilla si taksat.

Kjo quhet një **Pagesë e ndarë në zëra (Itemised Payslip)** ose **Deklaratë pagese e ndarë në zëra (Itemised Pay Statement)**.

Nga prilli i vitit 2019, listat e pagave duhet të përfshijnë gjithashtu informacione për orët që keni punuar dhe jeni paguar me një shumë të ndryshme, për shembull, nëse keni paguar më shumë për të bërë jashtë orarit.

E drejta për informacion me shkrim në lidhje me pagën tuaj është vetëm për **punonjësit** dhe **punëtorët**.

Kam një problem me pagat e ndara në zëra

Ka më shumë informacion në lidhje me pagesat dhe çfarë duhet të përfshihen në to te **faqja e internetit së qeverisë**.

Ndihma me koston e pensionit

Pensionet në vendin e punës

Personi për të cilin mund të punoni mund të lërë mënjanë disa nga pagat tuaja çdo herë që paguheni në mënyrë që të keni para për të jetuar kur jeni të moshuar dhe kur të ndaloni punën. Ky quhet **Pension në vendin e punës (Workplace pensions)**.

Personi për të cilin punon zakonisht duhet të vendosë para shtesë në pensionin tuaj sa herë që paguheni.

Zakonisht duhet t'ju japin një pension në vendin e punës, përveçse nëse u thoni atyre jo. Ky quhet **regjistrim automatik (automatic enrolment.)**

Pensionet në vendin e punës janë vetëm për **punonjësit dhe punëtorët**.

Kam një problem me pensionet në vendin e punës

MAYOR OF LONDON

Ka shumë informacione të mira të përgjithshme në **në faqen e internetit të qeverisë** në lidhje me pensionet në vendin e punës.

Nëse mendoni se keni një problem me pensionet në vendin e punës, keni disa këshilla të mira në **faqen e internetit të rregullatorit të pensioneve** për atë që mund të bëni dhe kujt duhet t'i tregoni. Ju gjithashtu mund të **raportoni personin që punoni** .

Ku mund të marr këshilla të specializuara për pagat dhe pensionet?

Përmes telefonit ose postës elektronike

- për pyetje të përgjithshme në lidhje me pensionet në vendin e punës mund të telefononi Linjën qeveritare të Informacionit për Pensionet Vendin e Punës **0800 731 0372**. Është e hapur nga ora 8 e mëngjesit - 6 pasdite Nëse nuk mund të dëgjoni ose flisni në telefon mund të telefononi **18001** më pas **0800 731 0372** për transmetim me tekst NGT. Numri i telefonit me anë të tekstit është **0800 731 0392**.
- nëse keni probleme me regjistrimin automatik ose keni nevojë për këshilla për pensionet në vendin e punës, mund të telefononi Shërbimin Këshillimor të Pensioneve (Pensions Advisory Service) në **0800 011 3797**. Ato janë të hapura nga ora 9 e mëngjesit

MAYOR OF LONDON

---

deri në ora 5 pasdite Ka më shumë informacion mbi **fagen e tyre të internetit** për mënyra të tjera me të cilat mund t'i kontaktoni si bisedë në internet ose me anë të postës

- nëse doni informacion ose këshilla nëse duhet merrni pension te vendi i punës apo jo ka shumë informacione të mira në **fagen e internetit të Shërbimit të Këshillimit mbi Paratë** . Ai përfshin një mjet këshillimi dhe llogaritës

Humbja e punës tuaj

Ka një numër të drejtash që ju mbrojnë kur personi që punoni ju perjashton ose ju pushon nga puna.

Është e rëndësishme të mbani mend se disa nga këto të drejta vlejné vetëm për njerëzit me një status të caktuar punësimi (si një **punonjës**, ose një **punëtor**).

Pushimi padrejtësisht ose detyrimi i lënies së punës

Mbrojtja nga pushimi i padrejtë

MAYOR OF LONDON

Nëse personi për të cilin punoni ju largon apo pushon juve, ai duhet të japë një arsye të mirë. Nëse jo, ata mund të shkelin ligjin.

Ky quhet **pushim i padrejtë (unfair dismissal)**.

Ata gjithashtu nuk mund t'ju trajtojnë aq keq saqë detyroheni të lini punën tuaj kur nuk dëshironi.

Ky quhet **pushim konstruktiv (constructive dismissal)** dhe është një lloj shkarkimi i padrejtë.

Mbrojtja nga shkarkimi i padrejtë është vetëm **punonjësit** .

Unë mendoj se unë mundet të jem shkarkuar nga puna padrejtësisht

Ju mund të kontrolloni nëse jeni larguar padrejtësisht nga **[pas hapave në faqen e internetit të Citizens Advice](#)** .

Paratë shtesë që mund të merrni nëse pushoheni nga puna

Pagimi ligjor i shkurtimit nga puna

MAYOR OF LONDON

Ndonjëherë personi për të cilin punoni mund të duhet t'ju lejojë të shkoni nëse duhet të zvogëlojë numrin e njerëzve që punojnë për ta.

Ky quhet **shkurtim nga puna (being made redundant)**

.

Nëse kjo ndodh me ju, personi për të cilin keni punuar mund të duhet t'ju paguajë një shumë të caktuar parash bazuar në sa kohë keni punuar për ta.

Kjo quhet **Pagesa ligjore e shkurtimit nga puna (Statutory Redundancy Pay)**

Pagesa ligjore e shkurtimit nga puna është vetëm për **punonjësit**. Kjo ju takon vetëm nëse keni punuar për punëdhënësin tuaj për dy vjet ose më shumë.

Unë mendoj se kam një problem me pagën time të shkurtimit nga puna

Ka më shumë informacione të përgjithshme në lidhje me pagën e përjashtimit nga puna **në faqen internetit të qeverisë**.

Nëse jeni bërë të tepërt dhe ju kanë përjashtuar nga puna dhe doni të dini se sa para duhet të merrni, mund të provoni të përdorni **mjetin qeveritar të llogaritësit të pagave të shkurtimit nga puna**.

Sa kohë mund të vazhdoni të punoni pasi jeni larguar apo pushuar nga puna

Periudhat e njoftimit ligjor dhe njoftimi ligjor i shkurtimit

Nëse personi për të cilin punoni ju heq ose ju pushon, mund t'ju duhet që t'ju japë një kohë të caktuar para se të largoheni nga puna.

Kjo quhet **Periudha e njoftimit ligjor (Statutory Notice Period)** nëse jeni larguar nga puna, ose **Njoftim ligjor për shkurtim nga puna (Statutory Redundancy Notice)** nëse jeni larguar nga puna.

Se sa zgjat periudha e njoftimit tuaj varet nga sa kohë keni qenë në punën tuaj.

Nëse keni një kontratë mund të keni rënë dakord për një periudhë njoftimi tjetër. Kjo quhet **Periudha e Njoftimit Kontraktues (Contractual Notice Period)**.

Ju mund të duhet të largoheni nga puna menjëherë nëse pushoheni nga puna bërjen e diçkaje me të vërtetë të keqe. Kjo quhet **sjellje e gabuar (gross misconduct)**.

Të drejtat në lidhje me periudhat e njoftimeve janë vetëm për **punonjësit**.

A paguhem akoma në periudhën e njoftimit tim?

MAYOR OF LONDON

Personi për të cilin punoni normalisht duhet t'ju paguajë pagat tuaja të plota gjatë periudhës tuaj të njoftimit.

Ndonjëherë ata mund t'ju kërkojnë të largoheni menjëherë, por t'ju paguajnë të gjitha pagat që do të kishit fituar gjatë periudhës së njoftimit.

Kjo quhet pagesa në vend të njoftimit.

Unë mendoj se kam një problem me periudhën time të njoftimit ose pagën

Ka informacion më të detajuar në lidhje me periudhat e njoftimeve dhe pagën **[në faqen e internetit të Citizens Advice](#)**.

Ju mund të kontrolloni nëse ju është dhënë periudha e duhur e njoftimit dhe paga duke përdorur **[këtë mjet në faqen e internetit të MyPay London](#)**.

Mbrojtja nëse ndërmarrja për të cilën punoni merret në pronësi nga dikush tjetër

Transferimi i Ndërmarrjeve (Mbrojtja e Punësimit)

Nëse ndërmarrja për të cilën punoni merret në pronësi nga dikush tjetër, ju zakonisht duhet ta mbani punën tuaj nën të njëjtat kushte dhe rrethana. Nëse kjo nuk ndodh, pronarët e rinj mund të shkelin ligjin.

MAYOR OF LONDON

Ju jeni të mbrojtur nga një ligj i quajtur **Transferimi i Ndërmarrjeve (Mbrojtja e Punësimit) (Transfer of Undertakings (Protection of Employment) ose TNMP** për shkurt.

Mund të jetë e vështirë të dihet kur mbroheni nga TNMP. Për shembull, pronarët e rinj të kompanisë suaj mund të jenë në gjendje t'ju shkurtojnë ose t'ju heqin nga puna nëse kompania nuk ka para.

Ekzistojnë gjithashtu rregulla të ndryshme në lidhje me atë që ndodh me pensionin tuaj (nëse keni një) në varësi të llojit të punës që bëni.

Mbrojtja nën TNMP-në është vetëm për punonjësit.

Unë mendoj se kam një problem me të drejtat e mia nën TNMP-në.

Ekzistojnë disa informacione të mira **në faqen e internetit të Worksmart** në lidhje me të drejtat tuaja kur ndërmarrja për të cilën punoni është marrë përsipër nga një tjetër:

Familjet dhe prindërit

Ekzistojnë një numër i të drejtave që ju mbrojnë kur ju ose partneri juaj keni apo adoptoni një fëmijë.

Është e rëndësishme të mbani mend se disa nga këto të drejta vlejnë vetëm për njerëzit me një status të caktuar punësimi (si një **punonjës**, ose një **punëtor**).

Koha e pushimit dhe pagesa kur keni një fëmijë

Leja e lindjes dhe pagesa e saj

Nëse keni fëmijë, personi për të cilin duhet të punoni duhet t'ju lejojë të keni një kohë të caktuar pushimi. Kjo quhet **Leje Ligjore e Lindjes (Statutory Maternity Leave)**.

Ata duhet të vazhdojnë t'ju paguajnë një shumë të caktuar parash gjatë kohës që jeni pa punë. Kjo quhet **Pagesë Ligjore e Lindjes (Statutory Maternity Pay)**.

Leja Ligjore e Lindjes është vetëm për **punonjësit** .

Paga Ligjore e Lindjes është për **të gjithë punonjësit** dhe **disa punëtorë** të cilët kanë qenë në punën e tyre për një kohë të caktuar dhe fitojnë mbi një shumë të caktuar parash.

Nëse nuk mund të merrni pagën e lindjes, mund të jeni në gjendje të merrni mbështetje tjetër financiare nga qeveria, siç është Pagesa e Shtatzënisë (Maternity Allowance).

Qeveria ka **informacion më të detajuar në faqen e tyre të internetit.**

Ata gjithashtu kanë një mjet të dobishëm **[për llogaritjen e asaj që ju keni të drejtë të merrni](#)**.

Koha e pushimit dhe pagesa kur partnerja juaj lind një fëmijë

Leja e atësisë dhe pagesa

Nëse partnerja juaj lind një fëmijë ose birësoni një fëmijë së bashku, personi për të cilin punoni duhet t'ju lejojë të keni një kohë të caktuar pushimi. Kjo quhet **Leje Ligjore e Atësisë (Statutory Paternity Leave)**.

Ata duhet të vazhdojnë t'ju paguajnë një shumë të caktuar parash ndërsa jeni pa punë. Kjo quhet **Pagesë Ligjore e atësisë (Statutory Paternity Pay)**.

Ju gjithashtu mund të jeni në gjendje të merrni ca kohë pushim pa pagesë për të shkuar në takimet e kontrollit me partneren tuaj gjatë kohës që ato janë shtatzëna.

Leja Ligjore e Atësisë është vetëm për **punonjësit**.

MAYOR OF LONDON

Pagesa Ligjore e Atësinë është për **të gjithë punonjësit** dhe **disa punëtorë** të cilët kanë qenë në punën e tyre për një kohë të caktuar dhe fitojnë mbi një shumë të caktuar parash.

Qeveria ka **informacion më të detajuar në faqen e tyre të internetit.**

Ata gjithashtu kanë një mjet të dobishëm [për llogaritjen e asaj që ju keni të drejtë të merrni.](#)

Ndarja e lejes dhe pagesa me partnerin tuaj kur keni një fëmijë

Leja prindërore e përbashkët dhe pagesa e përbashkët e prindërve

Nëse ju dhe partneri juaj po keni ose po birësoni një fëmijë, mund të jeni në gjendje të ndani një kohë të caktuar pushimi. Kjo quhet **Leja prindërore e përbashkët (Shared Parental Leave).**

Njerëzit për të cilët punoni duhet të vazhdojnë t'ju paguajnë një shumë të caktuar parash gjatë kohës që jeni pa punë. Kjo quhet **Paga e përbashkët e prindërve (Shared Parental Pay).**

Leja e përbashkët e prindërve është për **vetëm disa punonjës** dhe Paga e përbashkët e prindërve është për **vetëm disa punonjës dhe vetëm disa punëtorë.**

MAYOR OF LONDON

Mund të jetë e vështirë të përcaktoni se sa leje të përbashkët prindërore ose pagesë mund të merrni, sepse kjo varet nga statusi i punësimit të partnerit tuaj dhe sa para fitoni se bashku.

Qeveria ka [informacion më të detajuar në faqen e tyre të internetit.](#)

Ata gjithashtu kanë një mjet të dobishëm [për llogaritjen e asaj që ju keni të drejtë të merrni.](#)

Koha e pushimit dhe pagesa nëse ju dhe partneri juaj po birësoni një fëmijë

Pagesa Ligjore për Birësimin dhe Leja Ligjore për Birësim

Nëse ju, ose ju dhe partneri juaj, po birësoni një fëmijë, mund të jeni në gjendje të merrni ca kohë pushim nga puna. Kjo quhet **Leje Ligjore Birësimi (Statutory Adoption Leave)**.

Personi për të cilin punoni duhet të vazhdojë t'ju paguajë një shumë të caktuar parash gjatë kohës që jeni pa punë. Kjo quhet **Pagesë Ligjore për Birësimin**.

Vetëm njëri prej jush mund të kërkojë leje birësimi ose pagesë, por partneri tjetër mund të jetë në gjendje të kërkojë leje prindërore ose pagesë.

MAYOR OF LONDON

Ju gjithashtu mund të jeni në gjendje të kërkonti leje të përbashkët prindërore ose pagesë.

Leja ligjore e birësimit është vetëm për { punonjësit.

Pagesa ligjore e birësimit është për **punonjësit** dhe **punëtorët** të cilët kanë qenë në punën e tyre për një kohë të caktuar dhe fitojnë mbi një shumë të caktuar parash.

Qeveria ka **informacion më të detajuar në faqen e tyre të internetit.**

Ata gjithashtu kanë një mjet të dobishëm **për t'ju ndihmuar të planifikoni lejen tuaj të birësimit.**

Ku mund të marr këshilla të specializuara në lidhje me të drejtat e mia si prind?

- Maternity Action është një organizatë bamirëse kombëtare që ofron këshilla falas për lindjen dhe të drejtat e prindërve në punë dhe përfitimet. Ju mund të **të vizitoni faqen e tyre të internetit për më shumë informacion** ose të telefononi Linjën e Këshillimit të Drejtave të Lindjes në Londër në **0808 802 0057**. Ajo është e hapur ndërmjet orës 10 paradite dhe 1 pasdite të hënave, të martave, të enjteve dhe të premtëve.

MAYOR OF LONDON

Koha e pushimit nga puna

Ekzistojnë një numër i të drejtave që nënkupton që personi për të cilin punoni duhet t'ju japë një kohë të caktuar pushimi.

Është e rëndësishme të mbani mend se disa nga këto të drejta vlejnë vetëm për njerëzit me një status të caktuar punësimi (si një **punonjës** ose një **punëtor**).

Koha e pushimit dhe pagesa kur jeni shumë i sëmurë për të punuar

Pagesa Ligjore për Sëmundje

Nëse duhet të keni më shumë se disa ditë pushim nga puna sepse jeni i sëmurë, personi për të cilin punoni duhet t'ju paguajë një shumë të caktuar parash çdo javë.

Ky quhet **Pagesa Ligjore për Sëmundje (Statutory Sick Pay)**.

Ata vetëm duhet t'ju paguajnë për një kohë të caktuar, por nëse keni një kontratë mund të paguheni më shumë ose për më gjatë.

Pagesa Ligjore për Sëmundje është vetëm për **punonjësit** dhe **punëtorët**.

MAYOR OF LONDON

Ju mund të **kontrolloni për të parë nëse keni të drejtë për pagesa ligjore për sëmundje** në faqen e internetit të Citizens Advice.

Unë mendoj se mund të kem një problem me lejen e sëmundjes ose pagesën

Ju mund të kontrolloni për të parë nëse po merrni pagën e duhur të sëmundjes **duke përdorur këtë mjet në faqen e internetit të MyPay London.**

Marrja e pushimeve dhe pagesa për pushime

Leja vjetore ose leja ligjore e lejuar (Annual Leave or Statutory Leave Entitlement)

Personi për të cilin duhet të punoni duhet t'ju japë një numër të caktuar ditësh pushimi çdo vit dhe ata duhet të vazhdojnë t'ju paguajnë si normalë.

Kjo quhet **Lejevjetore** ose **Leje ligjore e lejuar** (nganjëherë quhet **E dreja e pushimeve**).

E drejta për pushime ligjore është për **punonjësit** dhe **punëtorët**.

Qeveria ka **informacion më të hollësishëm në faqen e tyre të internetit** në lidhje me të drejtën e pushimit dhe pagesën.

MAYOR OF LONDON

Unë mendoj se kam një problem me pushimin vjetor ose pagën time të pushimeve

Ju mund të kontrolloni për të parë nëse po merrni mjaftueshëm pushime duke përdorur [këtë mjet në faqen e internetit MyPay London.](#)

Sa kohë mund të merrni pushim në rast urgjence

Koha e pushimit për raste urgjente

Personi për të cilin punoni duhet t'ju japë kohë pushimi për t'u marrë me urgjencat që përfshijnë njerëz që varen nga ju (si familja juaj ose dikush që ju kujdeseni).

Kjo quhet **kohë pushimi për raste urgjente (time off for emergencies)** ose **kohë pushimi për të varurit (time off for dependents)**.

Personi për të cilin punoni mund të vazhdojë t'ju paguajë gjatë kohës që jeni pushim, por ata nuk është nevoja të bëjnë kështu.

E drejta e kohës së pushimit për urgjencat është vetëm për **punonjësit**.

Qeveria ka [informacion më të detajuar në faqen e tyre të internetit](#) për kohën e pushimit për emergjencat.

Koha e papaguar nëse keni fëmijë

Pushimi prindëror i papaguar (Unpaid parental leave)

Nëse keni fëmijë, personi për të cilin punoni duhet t'ju lejojë të merrni një kohë të caktuar pa pagesë për t'u kujdesur për ta.

Ju mund të merrni kohë pushimi për secilin fëmijë derisa mbushin 18 vjeç, por ka një kufi se sa kohë pushimi mund të merrni çdo vit.

Pushimi prindëror i papaguar është vetëm për punonjësit.

Qeveria ka [informacion më të detajuar në faqen e tyre të internetit](#) mbi lejen prindërore pa pagesë.

Orari i punës dhe kushtet

Ka një numër të drejtash që sigurojnë që të jeni të sigurt në punë dhe të keni një ekuilibër të shëndetshëm punë-jetë.

Është e rëndësishme të mbani mend se disa nga këto të drejta vlejnë vetëm për njerëzit me një status të caktuar punësimi (si një **punonjës**, ose një **punëtor**).

Marrja e pushimeve të mjaftueshme në punë

Pushime çlodhjeje

Personi për të cilin punoni duhet t'ju lejojë të bëni pushim kur jeni në punë.

Ata gjithashtu duhet t'ju lejojnë të keni pushim çlodhjeje të mjaftueshëm midis ditëve dhe javëve që punoni.

Këto quhen **pushime çlodhjeje në punë (rest breaks at work)**, **pushim ditor çlodhjeje (daily rest)** dhe **pushim javor çlodhjeje (weekly rest)**.

Të drejtat në lidhje me pushimet janë vetëm për **punonjësit** dhe **punëtorët**.

Rregullat mund të jenë të ndryshme në varësi të moshës që jeni ose se çfarë pune bëni.

Qeveria ka **informacion më të detajuar në faqen e tyre të internetit**.

Qëndrimi i sigurt dhe i shëndetshëm në punë

Shëndeti dhe Siguria

Personi për të cilin punoni nuk duhet t'ju detyrojë të bëni asgjë që mund të jetë e keqe për shëndetin tuaj. Ata gjithashtu duhet të flasin me ju dhe njerëzit e tjerë me të cilët punoni për të siguruar që vendi ku punoni është i sigurt.

Kjo quhet **shëndeti dhe siguria në punë (health and safety at work)**.

Të drejtat në lidhje me shëndetin dhe sigurinë janë për **punonjësit** dhe **punëtorët**.

Ju gjithashtu mund të jeni të mbrojtur nëse jeni **i/e vetëpunësuar (self-employed)** në varësi të punës që bëni dhe ku punoni.

Autoriteti i Shëndetit dhe Sigurisë (The Health and Safety Executive) ka **informacion më të detajuar në faqen e tyre të internetit** .

Si mund të raportoj një problem me shëndetin dhe sigurinë?

Nëse nuk keni qenë në gjendje të merreni me një problem mbi shëndetin dhe sigurinë vetë, mund të raportoni personin për të cilin punoni.

Se kujt duhet t'i tregoni varet nga lloji i punës që bëni ose ku punoni.

Ju mund të zbuloni se te kush duhet të raportoni një problem te [faqja e internetit të Autoritetit të Shëndetit dhe Sigurisë](#).

Çfarë duhet të bëj nëse kam një aksident në punë?

Ka disa këshilla të mira [në faqen e internetit të Citizens Advice](#) se çfarë të bëni nëse keni ndonjë aksident në punë.

Puna në shtëpi ose ndryshimi i orëve

E drejta për të kërkuar punë fleksibël

Ju mund të kërkonte nga personi ku punoni për të bërë ndryshime në mënyrën e punës, si lejimi i punës nga shtëpia ose ndryshimi i orëve që punoni.

Kjo quhet **e drejta për të kërkuar punë fleksibël (right to request flexible working)**.

Ata duhet të japin një arsye të mirë për të mos bërë ndryshime.

E drejta për të kërkuar punë fleksibël është vetëm për **punonjësit**.

Këshillat e Qytetarëve kanë **informacion më të detajuar në faqen e tyre të internetit** në lidhje me punën fleksibël dhe mënyrën e kërimit të saj.

Sa orë mund të bëheni që të punoni

Rregulli i kohës së punës

Personi për të cilin punoni mund të mos jetë në gjendje të bëjë që ju të punoni më shumë se një numër të caktuar orësh në javë.

Ky quhet **rregulli i kohës së punës (working time directive)** ose **rregullore e kohës së punës (working time regulations)** .

Rregulloret e kohës së punës janë për **punonjësit** dhe **punëtorët** .

MAYOR OF LONDON

Për disa punë mund t'ju duhet të punoni më shumë orë.
Qeveria ka **_informacion më të detajuar në faqen e tyre të internetit._**